

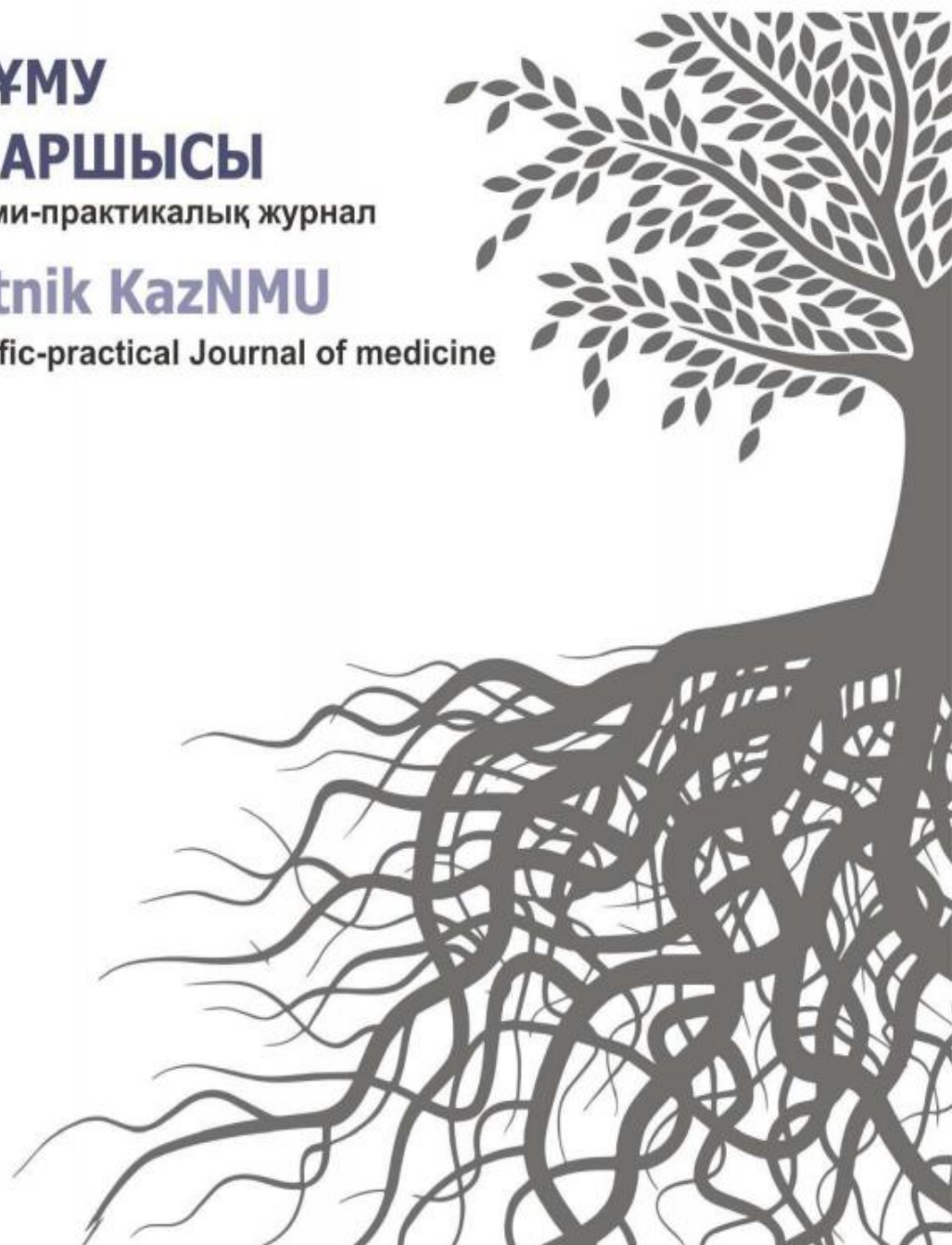
ВЕСТНИК КАЗНМУ

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ N°3 2020

ҚазҰМУ
ХАБАРШЫСЫ
Ғылыми-практикалық журнал

Vestnik KazNMU
Scientific-practical Journal of medicine

М.А. Булешов, С.Н. Әліпбекова, Ш.С. Саиева <i>Түркістан облысындағы аудандар бойынша жүзеге асырылған профилактикалық және медициналық-реабилитациялық шаралардың тиімділігін бағалау</i>	398
Ж.Б. Бейсенбинова, А.Т. Енсева, Л.Ж. Темирбаева, А.Ә. Әбілқасымова, А.Ж. Есиркепова <i>Пневмококк инфекцияларына қарсы вакциналарды қолданудағы қазақстандық тәжірибенің тиімділігі</i>	403
О.К. Жандрсов, Г.К. Каусова, А.Н. Нурбақыт, А.М. Ауезова <i>Анализ удовлетворённости больных раком желудка качеством медицинских услуг, оказанных на уровне ПМСП</i>	407
А.С. Саятова, А.М. Шәкиева, Г.М. Аликеева <i>Санжар Асфендияров о латинском алфавите</i>	413
С.А. Маханов <i>Анализ дорожно-транспортного травматизма в городе Алматы</i>	416
Е.Р. Шаменов, П.М. Дуназыбекова, Л.Т. Чингисова, М.М. Аденев, А.Б. Коптлеуова, Д.Д. Чунжаева, Ж.С. Түлеукунова, Л.А. Абильмәжинова, Л.М. Бигалиева, А.А. Бекназарова, Н.К. Ешкеева, А.А. Ярчевская, Э.С. Мурзахметова, Ш.Ш. Исмаилов <i>Опыт внедрения метода Xpert MTB/RIF на уровне сети ПМСП</i>	420
К.Н. Амиханова, А.С. Жолдасбекова, А.К. Сақтапов, Ж.Ж. Нурғалиева, Н.Н. Исакова <i>Ретроспективный эпидемиологический анализ заболеваемости сахарного диабета в РК</i>	424
Қ.Н. Әлімжанова, Т.Ш. Оңғаров, А.Б. Сабырова <i>Студенттердің қант диабеті туралы ақпараттану деңгейі</i>	427
К.Н. Амиханова, А.С. Жолдасбекова, Н.Н. Исакова, А.К. Сақтапов, Ж.Ж. Нурғалиева <i>Эпидемиологические проявления сахарного диабета в современном мире</i>	434
Н. Дүйінақбаев, Л. Орақбай, С. Жұнусова, А.Н. Адилханова, Ж.М. Мейрманова <i>Созымалы жұқпалы емес аурулардың алдын-алу жүйесін құрудың ұйымдастырушылық технологияларын жасау</i>	438
С.А. Битибаева <i>Ірі мегаполисте микозды және онихомикозды емдеуді ұйымдастыру мәселесін шешудің заманауи тәсілдері</i>	443
М.М. Мауенова, Г.А. Тусупбекова, А.М. Рахметова, А.Ж. Молдақарызова, Ж.Н. Бисенбаева, Б.Б. Аманбай, Э.Ю. Хебулмаева, Ж.Ф. Әлібаева <i>Кохлеарлық импланттары бар балалардың есту қабілеті мен сөйлеу тілін дамытудағы түзету жұмыстарын ұйымдастыру</i>	446
Н.Б. Асанбаев, А.К. Бейсенбекова, А.М. Раушанова, Ғ.Ұ. Оразова, А.М. Ауезова <i>Облыстық денсаулық сақтау саласының медициналық кадрлармен қамтамасыз етілуі</i>	451
Bisenbayeva Zh. N., Zhanar Duisenbekova, Moldakaryzova A.Zh., Khasenova G.B., Abdulina L.B. <i>Influence of psychological factors in management effectiveness in pandemy</i>	455
Тусупбеков Н.С., Сайлау Ш.С. <i>Актуальные проблемы дозирования лекарственных средств у детей и способы их решения</i>	459
Н.Н. Иванченко, Р.Р. Баудинова, С.Д. Аль-Абдулла <i>Роль медицинской сестры в реабилитации детей с ДЦП</i>	462
Жұмабек Ж.М., Раушанова А.М., Мамырбекова С.А., Ахмад Н.С., Демченко Н.В., Оханова М.И., Абыррова Н.Б., Балапанова А.А., Алжанбекова Г.Т., Иманбекова Ж.А., Мельдеханов Т.Т. <i>Шетелдік студенттердің медициналық орталыққа жүгінуі бойынша аурулардың көрсеткіші</i>	465
Ал.С. Рахымбаева, Э.Асылма, М.Бағдатова, Ф.	

УДК 376.356

Кохлеарлық импланттары бар балалардың есту қабілеті мен сөйлеу тілін дамытудағы түзету жұмыстарын ұйымдастыру

М.М. Мауенова¹, Г.А. Тусупбекова², А.М. Рахметова³, А.Ж. Молдақарызова^{2,4},
⁵Ж.Н. Бисенбаева, Б.Б. Аманбай², З.Ю. Хебулаева², Ж.Ф. Әлібаева²

¹Нұр-Сұлтан қаласының "№ 65 мектеп-гимназиясы" КММ, Қазақстан

²Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті

³Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті

⁴С.Ж. Асфендияров атындағы Қазақ Ұлттық медицина университеті

⁵ҚР ҚМ Құрлық әскерлерінің әскери институты, Алматы, Қазақстан

Кохлеарлы имплантты бар балалардың есту және сөйлеу қабілеттерін дамыту үшін арнайы түзету электрондық бағдарлама қолданылған. Түзету эксперименті Нұр-Сұлтан қаласының №65 мектеп-гимназиясындағы түзету сыныптарындағы 68 кохлеарлы имплантты бар бастауыш сынып оқушыларына жүргізілген. Электронды бағдарламаны қолданудың нәтижесінде эксперименталды топта есту қабілетінің төмен деңгейі 15% төмендесе, орташа мен жоғарғы деңгейлер 3%, 12% артты. Сөйлеу қабілетінің деңгейлері эксперименттік топта төмен деңгейі 18% төмендесе, орташа деңгейі 4% жоғарлап, жоғары деңгейінің 14% арттыра байқалған. Осылайша, Нұр-Сұлтан қаласының №65 мектеп-гимназиясында жүргізілген түзету жұмыстарының тиімділігі расталды.

Түйінді сөздер: Кохлеарлы имплантты, бастауыш сынып оқушылары, түзету жұмысы, электрондық бағдарлама.

Өзектілігі

Кохлеарлы имплантация жасау бағдарламасы Қазақстанда 2007 жылдан бастап мемлекеттік деңгейде жүзеге асырылуда. Жыл сайын естімейтін балалар мен ересектер үшін 200-ге жуық имплант жасалады. Хирургиядағы жетістіктерге қарамастан, кохлеарлы имплантация есту қабілетін және сөйлеу тілін толық дамытуды қамтамасыз ете алмайды. Балаға операциядан кейінгі психологиялық-педагогикалық оңалту қажет, оны сурдопедагог, логопед және дефектолог мамандары бақарады. Сол себепті, ерекше балалардың денсаулығын сақтау және қайта қалпына оңалту, нығайту жұмыстары ерекше орын алу керек [1].

«Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы №345 Заңының 15-бабына сәйкес есту қабілеті бұзылған бастауыш сынып оқушылары жалпы білім беретін және жалпы даму орталықтарында өзінің құрдастарымен бірге білім алуға құқылы [2, 3].

Осы уақытта аралығында кохлеарлы имплант жасатқан мектепке дейінгі балаларға және ересек адамдарға арналған әдістемелік ұсыныстар, есту қабілетін дамытуға арналған дидактикалық материалдар әзірленді [4]. Оңалтудың әр түрлі кезеңдерін ұйымдастыру мен мазмұны, кохлеарлы имплант жасатқан балаларға арналған білім беру бағыттары (Т.С. Зыкова, Н.Д. Шматко, Е.А. Гончарова, О.И. Кукушина, Н.В. Пудов) [5]. Қазақстанда кохлеарлы имплант жасатқан балаларды оңалту, оқыту, тәрбиелеу жұмыстарын ұйымдастыруға арналған әдістемелік материалдар өте аз тіпті тапшы десе де болады.

Кохлеарлы имплантация (КИ) жасатқан бастауыш сынып оқушыларымен олардың есту-сөйлеу қабылдауының нақты дамуын ескере отырып, түзету жұмыстарын жоспарлау және жүргізу мәселесі әлі де зерттелмеген күйінде қалып отыр. Арнайы мекеме мамандары кохлеарлы имплантация жасатқан әр бала үшін есту аппараты жүйесімен ота жасаған жасына байланысты, жеке сараланған, бейімделген білім беру бағдарламаларын әзірлеуге және іске асыруға дайын болу керекі анық.

Кохлеарлы имплантация жасатқан оқушыларда есту және сөйлеу қабілеттерін дамыту бойынша түзету жұмыстарын

арнайы білім берудің жеке оқу бағдарламаларына және есту әдісіне сәйкес құру қажет.

Зерттеу жұмысының мақсаты: Кохлеарлы имплантты жасатқан бастауыш сынып оқушыларының есту және сөйлеу қабілеттерін дамытуға арналған электрондық бағдарламаны қолдану бойынша әдістемелік ұсыныстарды әзірлеу.

Материалдар және зерттеу әдістері. Түзету эксперименті Нұр-Сұлтан қаласының №65 мектеп-гимназиясындағы түзету сыныптарындағы 68 кохлеарлы имплантты жасатқан бастауыш сынып оқушыларына жүргізілді. Кохлеарлы имплантты жасатқан бастауыш сынып оқушыларының диагностика жүргізу мақсатында 2018-2019 оқу жылдары барысында есту, сөйлеу қабілеттерінің деңгейін тексерісі жүргізілді.

Эксперименталды жұмыстың міндеттері:

- ✓ Кохлеарлы имплантты жасатқан бастауыш сынып оқушыларының есту, сөйлеу қабілетінің даму жағдайын бағалау әдісін таңдау.
 - ✓ Кохлеарлы имплантты жасатқан бастауыш сынып оқушыларын таңдау.
 - ✓ Бастауыш сынып оқушыларына есту, сөйлеу қабілеттерін деңгейін тексеруге арналған оқу әдістемелік (диагностикалық карта) әзірлеу және оны эксперименттік зерттеуде қолдану.
 - ✓ Эксперименталды және бақылау сыныптарының есту, сөйлеу даму жағдайын тексеру.
 - ✓ «Есту жұмысы» пәнінен кохлеарлы имплантациядан кейін бастауыш сынып оқушыларының есту, сөйлеу қабілетін дамыту бойынша түзету жұмысын ұйымдастыруға арналған әдістемелік нұсқаулықты негіздеу.
 - ✓ Зерттеуден кейінгі жүргізілген анализдерін жалпылау және эксперименталды мен бақылау сыныптарының анализдерін салыстыру мен қорытынды жасау.
- Кохлеарлы имплант жасатқан бастауыш сынып оқушыларының есту, сөйлеу қабілеттерінің дамыту деңгейі төрт кезеңнен өтті:

I кезең. Кохлеарлы имплант жасатқан бастауыш сынып оқушылар туралы мәліметті жинақтау, яғни оқушының диагнозы, психофизиологиялық дамуындағы қосымша ауытқулар, есту қабілетінің бұзылудың себебі мен уақыты, аппарат түрі.